AMO.CZ

POLICY PAPER | 10
LISTOPAD 2026

Škrtat, či neškrtat?

Co by menší rozpočet EU znamenal pro Česko

Viktor Jenčuš

KLIMATICKÝ PAPER č. 38

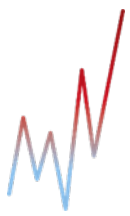

OBSAH

Shrnutí 1
Doporučení 2
Seznam zkratek 3
Úvod 4
1 Jednání o rozpočtu 5
2 Co znamená snížit rozpočet 8
3 Na co zaměřit českou vyjednávací váhu 10
4 Vnější činnost jako český zájem 14
5 Jaké reformy a financování může Česko nabídnout 15
Závěr 18

Shrnutí

→ Rozpočet EU na období 2028–2034 bude pravděpodobně nižší, než navrhla Evropská komise. Koalice vedená Německem požaduje další škrty a není spokojena ani s předloženým snížením rozpočtu o 8 % v nejnovějším kompromisu irského předsednictví. Nejnovější návrh předsedy Evropské rady Costy z 21. listopadu jde dál a rozpočet snižuje přibližně o 10 %. Dohoda o dodatečných příjmech by mohla rozsah škrtů zmírnit, nové vlastní zdroje ale vyžadují jednomyslné rozhodnutí a schválení ve všech členských státech.

→ Souhlas Česka je podmínkou přijetí víceletého finančního rámce EU na období 2028–2034, což mu přináší zásadní vyjednávací váhu. Čím svůj souhlas podmíní, tedy jaký strategický cíl si stanoví, je zatím nejasné. Česko tradičně prosazuje ochranu národní alokace kohezních prostředků. Tyto prostředky však již obhajuje poměrně silná skupina států, která z toho pravděpodobně neustoupí. Česko má tedy možnost zaměřit se na rozvoj ekonomiky ve strategických oblastech, jako jsou čisté technologie, polovodiče a další odvětví s vysokou přidanou hodnotou. Tomu by mohla pomoci záruka dostatečného financování Evropského fondu pro konkurenceschopnost (ECF) s pravidly, která českým firmám a výzkumným organizacím umožní uspět.

→ Podpora nových žadatelů o financování z ECF už je předmětem českých návrhů. Politické vedení by se ji mohlo snažit prosadit jako podmínku celkové dohody: poradenství dostupné v Česku, pomoc s přípravou žádostí a vstupem do konsorcií, transparentní výsledky a přezkum přetrvávajících překážek.

→ Český kompromis by měl spojit průmyslovou modernizaci s přijatelným financováním a ochranou vnější činnosti EU. Rozvojová spolupráce, klimatické financování a humanitární pomoc mají pro Česko hodnotu i bez přímého příjmu do národního rozpočtu. Jednání do konce roku 2026 je příležitostí tyto priority prosadit společně.

Doporučení

1. Určit hlavní výsledek výměnou za český souhlas

Politické vedení by mělo při hledání konečného kompromisu dát jasnou přednost jedné z již prosazovaných českých priorit. Naše doporučení se soustředí na strategická odvětví s vysokou přidanou hodnotou. Nově navržený ECF má sjednotit 14 dosavadních unijních programů a nástrojů financování pod společný rámec a sloužit k podpoře evropských firem, zejména ve strategických odvětvích, která posilují konkurenceschopnost EU. Česko by mělo, s ohledem na svůj potenciál v oblasti čistého průmyslu, usilovat o snadný přístup českých firem k financování z ECF.

Zlepšení přístupu by mohlo zahrnovat poradenství a pomoc prvním žadatelům, zakotvení těchto opatření v nařízení i při provádění fondu, dostupnou podporu při přípravě žádostí a zapojení do přeshraničních konsorcií a pravidelné vyhodnocování účasti podle zemí a typu žadatelů, včetně odstraňování přetrvávajících bariér.

2. Opřít ochranu koheze o koalici a propojit ji s modernizací

Česko by mohlo pokračovat ve společné obraně koheze s jejími početnými zastánci a větší část vlastní vyjednávací pozornosti věnovat dostupnosti evropských investic do odvětví budoucnosti. V národní alokaci by mělo chránit zejména rozvoj sítí, dovednosti a regionální infrastrukturu, bez nichž nové technologie nelze využít. Mělo by připustit úpravy méně účelných podpor výměnou za lepší investiční podmínky; velikost české obálky nemá být jediným měřítkem úspěchu.

3. Zohlednit vnější priority

Okruh III, především v oblasti rozvojového partnerství, klimatického financování a humanitární pomoci, má nepřímý dopad na českou ekonomiku v několika ohledech, jako je přístup ke kritickým surovinám, geopolitický vliv nebo prevence migrace. Česko by mělo dohlédnout na to, aby Okruh III neutrpěl nepřiměřené škrty ve srovnání s ostatními, podobně důležitými prioritami. Mělo by podpořit právně zaručené minimum 25 miliard eur na humanitární pomoc, prostředky pro mimořádné krize a rozdělování pomoci podle potřeb. Posílení konkurenceschopnosti nemá být zaplaceno dalším nevyhodnoceným oslabením zahraničního působení EU.

Seznam zkratek

CBAM	mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích
CORE	navrhovaný příspěvek velkých podniků do rozpočtu EU (Corporate Resource for Europe)
DNSH	zásada „významně nepoškozovat“ (Do No Significant Harm)
ECF	Evropský fond pro konkurenceschopnost (European Competitiveness Fund)
ETS1	stávající systém EU pro obchodování s emisemi v průmyslu, energetice a vybraných dopravních odvětvích
HND	hrubý národní důchod
MFF	víceletý finanční rámec (Multiannual Financial Framework); v textu používáme českou zkratku VFR
NGEU	NextGenerationEU, dočasný nástroj EU na podporu oživení
NOR	nové vlastní zdroje (New Own Resources); v textu používáme plný český název
NRPP	národní a regionální partnerské plány (National and Regional Partnership Plans)
VFR	víceletý finanční rámec

Úvod

Při jednání o rozpočtu EU na roky 2028–2034 má Česko mimořádnou možnost ovlivnit, do jaké ekonomiky během příštích sedmi let investuje. Souhlas s rozpočtem, který musí všech 27 členských států schválit jednomyslně, je vyjednávacím prostředkem, jehož hodnotu určuje výsledek získaný za přistoupení na kompromis. Z hlediska Česka dává smysl zaměřit se především na dostupné financování z ECF, včetně financování čistých technologií, polovodičů a dalších odvětví s vysokou přidanou hodnotou. Koheze k této modernizaci poskytuje potřebný regionální základ.

Cílem textu je posoudit, co by snížení rozpočtu EU znamenalo pro Česko a na co by měla vláda soustředit svou vyjednávací váhu. Nejprve shrnuje stav jednání a možné dopady škrtů, poté rozebírá české priority v kohezní politice, ECF a vnější činnosti EU. V závěrečné části se věnuje reformám výdajů a možnostem financování, které mohou přispět k dohodě.

1 Jednání o rozpočtu

Jednání o VFR 2028+ ve druhé polovině roku 2026 jsou poměrně vypjatá. Komise navrhuje rozpočet ve výši téměř 2 bilionů eur v běžných cenách, tedy 1,26 % HND EU. Dosavadních sedm rozpočtových okruhů mají nahradit čtyři – první soustředí především soudržnost a zemědělství, druhý konkurenceschopnost, prosperitu a bezpečnost, třetí vnější činnost a čtvrtý správu. NRPP patří do prvního okruhu; ECF a Horizont Evropa do druhého.[1]

Graf č. 1 Návrh rozpočtu EU na období 2028–2034

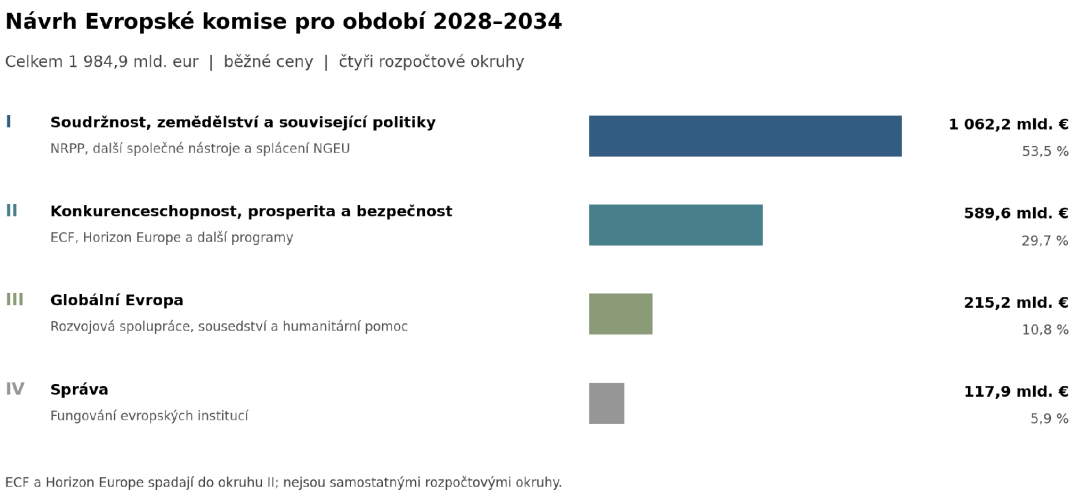

Zdroj: vlastní zpracování návrhu Evropské komise z 16. července 2025; běžné ceny, zaokrouhleno [2]

Spor o rozpočet má několik rovin. Německo a další čistí plátci požadují nižší celkovou částku, zároveň ale chtějí posílit obranu a inovace. Přátelé koheze, mezi něž patří i Česko, hájí prostředky pro regiony a zemědělství.[3]

Německo, Rakousko, Dánsko, Finsko, Nizozemsko a Švédsko v srpnu požadovaly snížení návrhu o několik set miliard eur. Úspory se podle společného prohlášení těchto zemí mají týkat všech okruhů; nové společné půjčky odmítají. Rozpočtovou zdrženlivost přitom spojují s podporou modernizace, bezpečnosti a konkurenceschopnosti.[4] Pět z těchto vlád požadavek na nižší výdaje zopakovalo v září. Španělsko nabídlo způsob, jak uvolnit prostředky pro programy bez zvýšení celkového rozpočtu: úpravu harmonogramu splácení půjčky, která umožnila státům EU financovat obnovu po pandemii.[5]

V říjnu navrhlo irské předsednictví Rady EU snížit celkový rozpočet o 8 % oproti návrhu Komise. Německo považovalo navržené úspory za nedostatečné, kriticky se vyjádřili i Švédsko a Rakousko. Nizozemský ministr varoval, že dosavadní

[1] Rada EU, „The EU's long-term budget for 2028–2034", rozpočtová struktura a postup přijímání. https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/.

[2] Evropská komise, návrh nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2028–2034, COM(2025) 571 final, 16. července 2025, příloha. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52025PC0571.

[3] Přátelé koheze, „Joint Declaration on the Multiannual Financial Framework 2028–2034", 25. května 2026. https://vm.ee/en/news/joint-declaration-multiannual-financial-framework-2028-2034-friends-cohesion.

[4] Dánsko, Německo, Nizozemsko, Rakousko, Finsko a Švédsko, společné prohlášení k víceletému finančnímu rámci 2028–2034, 27. srpna 2026. https://stm.dk/statsministeriet/publikationer/faelleserklaering-fra-danmark-tyskland-holland-oestrig-finland-og-sverige-om-eu-s-fleraarige-budget-for-2028-2034/.

[5] „Six EU net contributors demand hundreds of billions in cuts to bloc's long-term budget", Reuters, 27. srpna 2026; „Five countries want smaller growth in next EU budget, Spain offers ideas", Reuters, 18. září 2026; Paola Tamma, zpráva o německém rozpočtovém ultimátu, Financial Times, 29. září 2026. https://www.reuters.com/business/six-eu-net-contributors-demand-hundreds-billions-cuts-blocs-long-term-budget-2026-08-27/. https://www.reuters.com/business/five-countries-want-smaller-growth-next-eu-budget-spain-offers-ideas-2026-09-18/. https://www.ft.com/content/3b829a46-3eae-4c20-94db-a79c38d0be4c.

tempo jednání ohrožuje možnost dosáhnout dohody nejpozději v prosinci. Státy požadující úspory přitom nechtějí, aby omezení výdajů dopadlo především na konkurenceschopnost a obranu.[6]

Česká vláda nemůže spoléhat na to, že odpor této koalice postupně zeslábne. Požadavek jednomyslnosti ale dává vyjednávací váhu také Česku. Jednání o rozpočtu patří k jednáním, v nichž může každý stát podmínit svůj souhlas výměnou za určitou strategickou prioritu. Česko by mělo jasně určit, co za přistoupení na kompromis získá.

Předseda Evropské rady António Costa představuje kompromis jako dohodu o třech propojených otázkách: výši a skladbě výdajů, národních příspěvcích a nových vlastních zdrojích. Podporu nových priorit spojuje se zachováním financování koheze a zemědělství.[7] V Berlíně a ve Vídni současně uznal, že zdroje jsou omezené. Zároveň v říjnu v Haagu znovu zdůraznil, že nové unijní příjmy mají pomoci omezit národní příspěvky a financovat zavedené i nové priority.[8]

1.1 Proč záleží na dohodě v roce 2026

Evropská rada usiluje o politickou dohodu do konce roku 2026, aby rok 2027 zůstal na přijetí legislativy a přípravu nového období. Po dohodě lídrů bude ještě nutné schválit nařízení o víceletém finančním rámci, pravidla jednotlivých programů i rozhodnutí o vlastních zdrojích. Odklad prosincové dohody by evropské platby ihned nezastavil, zkrátil by ale čas na dokončení pravidel, přípravu národních plánů a vyhlášení výzev.[9]

Další jednání zkomplikuje volební kalendář. Francouzské prezidentské volby se uskuteční 18. dubna a 2. května 2027. Parlamentní volby se v roce 2027 očekávají také v Estonsku, Finsku, Řecku, Itálii, na Slovensku a v Polsku; Španělsko bude volit už 29. listopadu 2026. Kampaně a následné sestavování vlád mohou změnit vyjednávací mandáty nebo oddálit rozhodnutí. Při požadavku jednomyslnosti se nejistota v jediné metropoli promítá do celého jednání.[10]

Ve Francii může jít i o zásadní změnu postoje k evropskému rozpočtu. Marine Le Pen 6. října představila záměr snížit čistý roční příspěvek Francie na 5 miliard eur. Pro srovnání podle francouzského Senátu činil v roce 2024 čistý

---

[6] Rada EU, Negotiating Box, ST 13922/26, 10. října 2026, bod 114 a příloha, s. 51; Gregorio Sorgi, „Germany warns EU €159B budget cuts not enough", Politico, 10. října 2026. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13922-2026-INIT/en/pdf. https://www.politico.eu/article/friedrich-merz-germany-warns-eu-e159b-budget-cuts-not-enough/.

[7] António Costa, „Press statement by President Costa following the meeting with Ireland's Taoiseach Micheál Martin", Rada EU, 17. září 2026. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/09/17/press-statement-by-president-costa-following-the-meeting-with-ireland-s-taoiseach-micheal-martin/.

[8] António Costa, vyjádření po setkání s Friedrichem Merzem, 9. září 2026; s Christianem Stockerem, 15. září 2026; a s Robem Jettenem, 9. října 2026. Rada EU. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/09/09/press-statement-by-president-costa-following-the-meeting-with-chancellor-of-germany-friedrich-merz/. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/09/15/press-statement-by-president-costa-following-the-meeting-with-chancellor-of-austria-christian-stocker/. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/10/09/press-statement-by-president-costa-following-the-meeting-with-prime-minister-of-the-netherlands-rob-jetten/.

[9] Rada EU, „Timeline – The EU's long-term budget 2028–2034". https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/timeline-eu-long-term-budget-2028-2034/.

[10] Francouzská vláda, „Élection présidentielle 2027", aktualizováno 6. října 2026; Meziparlamentní unie, „Parliamentary elections", kalendář řádných voleb, přístup 29. října 2026; španělské ministerstvo zahraničí, „Elecciones a las Cortes Generales de 29 de noviembre de 2026". Termíny řádných parlamentních voleb se mohou změnit při vyhlášení předčasných voleb. V Nizozemsku a Slovinsku se v roce 2027 očekávají také nepřímé volby horních komor; Slovinsko čekají i prezidentské volby, jak uvádí prezentace jeho ministerstva financí z června 2026. https://www.info.gouv.fr/actualite/election-presidentielle-2027. https://data.ipu.org/elections/?region=europe&sort=expect_date_next_election. https://www.exteriores.gob.es/es/Paginas/Elecciones.aspx. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MF/Zakladnistvo/Dolg-RS/Predstavitev-za-investitorje-junij-2026.pdf.

příspěvek 7,9 miliardy eur.[11] Prosazení požadavku Le Pen by znovu otevřelo otázku, kdo ponese náklady společných politik, a mohlo by dohodu zablokovat. Politický kompromis v roce 2026 by toto riziko omezil, právní přijetí rozpočtu a vlastních zdrojů by ale ještě muselo následovat.

Česko by proto mělo před listopadovým summitem (26.–27. listopadu) předložit vlastní nabídku kompromisu, dokud může současně ovlivnit výši rozpočtu, pravidla čerpání i způsob financování. Naléhavost dohody zvyšuje význam jasných českých podmínek.

[11] „French far-right presidential candidate Marine Le Pen's main budget proposals", Reuters, 6. října 2026; Sénat, Projet de loi de finances pour 2026 – Affaires européennes, část o čisté pozici Francie. Částka 7,9 miliardy eur je účetní čistý příspěvek za rok 2024, nikoli hrubý odvod či prognóza pro rok 2027. Rozdíl proti cíli 5 miliard činí 2,9 miliardy eur; jde pouze o srovnání s tímto konkrétním rokem. https://www.reuters.com/world/europe/french-far-right-presidential-candidate-marine-le-pens-main-budget-proposals-2026-10-06/. https://www.senat.fr/rap/l25-139-22/l25-139-22_mono.html.

2 Co znamená snížit rozpočet

Při debatě o škrtech je podstatné, s čím se návrh porovnává. Snížení oproti návrhu Komise ještě nemusí znamenat méně peněz než v současném období. Záleží také na inflaci a rozdělení prostředků uvnitř jednotlivých okruhů: zachování jejich celkové částky nevylučuje škrty v některých programech. Při srovnání s lety 2021–2027 je navíc třeba oddělit dočasné investice z nástroje NextGenerationEU (NGEU) a náklady na obsluhu a splácení dluhu, který je financoval.

Výzkumná služba Evropského parlamentu vyčísluje návrh Komise na 1,76 bilionu eur ve stálých cenách roku 2025. Z toho 149,3 miliardy připadá na splácení dluhu NGEU, a nejsou tedy k dispozici pro nové projekty. Parlament požaduje vyšší rozpočet a oddělené financování splátek, aby jejich růst neubíral peníze programům. Dluh by EU splácela dál; spor se vede o to, z jakých příjmů a zda na úkor investic.[12]

Požadavek Parlamentu na vyšší rozpočet a tlak části vlád na úspory vycházejí z rozdílných politických rolí. Parlament hájí společné evropské priority, vlády musí před voliči obhájit národní příspěvky, z nichž pochází většina unijních příjmů. Ani mezi vládami ale nepanuje shoda: někteří čistí příjemci z rozpočtu EU mohou požadovat vyšší výdaje stejně jako Parlament.[13]

Červnový kompromis kyperského předsednictví Rady EU snižoval návrh Komise o méně než 2 %, s většími zásahy do konkurenceschopnosti a vnější činnosti. Říjnový kompromis úspory výrazně prohlubuje. Tabulka č. 1 porovnává návrh Komise s říjnovým kompromisem v běžných cenách.[14]

Tabulka č. 1: Navržené snížení rozpočtu podle okruhů

Okruh	Komise mld. eur	Říjen mld. eur	Rozdíl mld. eur	Snížení %
I Soudržnost, zemědělství a související politiky	1 062,2	1 025,8	36,4	3,4
II Konkurenceschopnost, prosperita a bezpečnost	589,6	513,9	75,7	12,8
III Globální Evropa	215,2	177,7	37,5	17,4
IV Správa	117,9	108,1	9,8	8,3
Celkem	1 984,9	1 825,5	159,4	8,0

Zdroj: říjnový kompromis, příloha, s. 51; vlastní výpočet rozdílů a procent z nezaokrouhlených částek. Údaje v běžných cenách. Součet zaokrouhlených řádků se může lišit od celku. Návrh irského předsednictví dosud nebyl schválen.[15]

[12] Výzkumná služba Evropského parlamentu, European Union budgetary outlook 2026, červenec 2026, EPRS_STU(2026)789386.
https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU%282026%29789386.

[13] Rada EU, „Financing the EU budget"; António Costa, vyjádření po setkání s Micheálem Martinem, 17. září 2026. Interpretace rozdílných vyjednávacích rolí je závěrem autora.
https://www.consilium.europa.eu/en/policies/financing-the-eu-budget/.
https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/09/17/press-statement-by-president-costa-following-the-meeting-with-ireland-s-taoiseach-micheal-martin/.

[14] Předsednictví Rady EU, Negotiating Box, 11. června 2026, příloha, s. 49; irské předsednictví, Negotiating Box, 10. října 2026, bod 114 a příloha, s. 51. Částka přibližně 141 miliard eur uváděná ve stálých cenách roku 2025 vyjadřuje tentýž říjnový rozdíl jako 159,4 miliardy eur v běžných cenách.
https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10058-2026-INIT/en/pdf.
https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13922-2026-INIT/en/pdf.

[15] Rada EU, Negotiating Box, ST 13922/26, 10. října 2026, příloha, s. 51.
https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13922-2026-INIT/en/pdf.

Na okruh II připadá téměř polovina navržených úspor (75,7 miliardy eur), procentně nejvíce ztrácí Globální Evropa (17,4 %). Uvnitř okruhů se škrty rozloží nerovnoměrně. Jde přitom o snížení vůči návrhu Komise; oproti současnému období mohou některé programy i růst.

Snadným cílem škrtů bývají rezervy a dosud nerozdělené prostředky. Návrh počítá s několika způsoby, jak reagovat na nové potřeby: s rezervami uvnitř nástrojů i s možnostmi financování nad rámec běžných stropů. Nejde o stejnou rezervu v každém okruhu. Jejich omezením EU ušetří dnes, při další krizi ale může být odkázána na peníze z jiných programů, národní rozpočty nebo novou mimořádnou dohodu. Před snížením rezerv je proto třeba určit, jaké výdaje by v takové situaci měly přednost.[16]

Rýsují se tři možné podoby dohody. První by zachovala většinu národních alokací a podle říjnového návrhu omezila společné investice, vnější činnost a rezervy. Druhá by více zasáhla zavedené domácí dotace a uvolnila peníze pro nové investice. Třetí by spojila vybrané reformy výdajů s dodatečnými příjmy nebo úpravou splátek dluhu, takže by se na programech nemuselo šetřit tolik.

Pro Česko je první varianta přitažlivá jistotou příjmů, může ale oslabit společné projekty a zahraniční působení EU. Druhá by přinesla ztráty konkrétním domácím příjemcům; vláda by musela vysvětlit, proč jiné investice dostaly přednost, a pomoci s přechodem. Třetí umožňuje zachovat více investic za cenu změn ve financování. Její výhodnost závisí na tom, kdo nové příjmy poskytne a jak se změní český příspěvek.

Požadované úspory v řádu stovek miliard eur nelze najít jen v administrativě. Celý navržený správní okruh činí přibližně 118 miliard eur za sedm let. Dohoda se proto neobejde bez rozhodnutí, které hlavní politiky dostanou méně peněz.

[16] Evropská komise, návrh nařízení o VFR 2028–2034, COM(2025) 571 final, ustanovení o zvláštních nástrojích; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, „Česko nastavilo priority pro evropské fondy 2028+“, 24. srpna 2026, k nerozdělené části národní alokace. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52025PC0571. https://mmr.gov.cz/cs/ostatni/web/novinky/cesko-nastavilo-priority-pro-evropske-fondy-2028.

3 Na co zaměřit českou vyjednávací váhu

Česká vláda hájí národní alokace, přístup ke společným programům i domácí využití výnosů z emisních povolenek. Premiér Andrej Babiš po setkání s Costou 27. srpna odmítl škrty v kohezním a zemědělském financování. Podpořil investice do obrany a technologií bez oslabení regionů a požadoval, aby centrální programy byly dostupné také menším a méně bohatým zemím. Odmítl rovněž navržený převod části příjmů z emisních povolenek do rozpočtu EU.[17] Jeho dopad na české veřejné finance a Modernizační fond rozebírá kapitola 5.2. V dopise partnerům ze zemí Visegrádské skupiny z 8. září tyto požadavky rozvedl: navrhl podporu přeshraničních konsorcií a žadatelů ze zemí dosud méně zapojených do centrálně řízených unijních programů, případně i národní obálky uvnitř centrálních nástrojů.[18]

Dostupnost společných programů tedy už patří do veřejné české pozice. Za její slabinu považujeme, že dosud neukazuje, jakou přednost má tento požadavek při střetu s ochranou národních alokací a odmítáním některých příjmů. Doporučujeme z něj udělat hlavní českou podmínku kompromisu. O tom, kolik politického kapitálu vláda věnuje pravidlům ECF a jaké ústupky za ně nabídne, musí rozhodnout její vedení.

Po říjnovém summitu Babiš znovu zdůraznil zachování národních obálek a odmítl převod příjmů z tabáku a ETS1 do rozpočtu EU.[19] Jeho postoj k novým příjmům ale není jednotně odmítavý: 16. října uvedl, že nemá problém s CBAM, a zmínil lepší výběr DPH a cel; digitální daň chtěl dále projednat.[20] Prostor pro kompromis tedy existuje. Politické rozhodnutí spočívá v tom, které příjmy a výdaje spojit, aby Česko za přijaté náklady získalo dlouhodobou investiční příležitost.

Koheze má širokou politickou oporu: v říjnu se pro ni společně vyjádřilo 17 lídrů. Jejich starší společné prohlášení podporuje také přístup méně zkušených žadatelů do ECF.[21] Česká vláda může na této koalici stavět a vlastní vyjednávací úsilí více soustředit tam, kde může změnit podmínky pro budoucí investice. To je účelnější využití českého politického kapitálu než soustředit jej převážně na velikost kohezní obálky. Ochrana koheze přitom zůstává potřebná: dohoda musí zachovat infrastrukturu a služby, které modernizaci umožní, a současně otevřít společné programy českým příjemcům.

Rozsah českého zájmu ukazují i dosavadní peněžní toky. V roce 2025 Česko získalo z běžného rozpočtu EU přibližně o 31,1 miliardy Kč více, než odvedlo; po přičtení NGEU dosáhla čistá pozice 77,9 miliardy Kč. Pro období 2021–2027 přitom

[17] Vláda ČR, „Premiér Andrej Babiš jednal s předsedou Evropské rady Antóniem Costou o příštím unijním rozpočtu", 27. srpna 2026. https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-andrej-babis-jednal-s-predsedou-evropske-rady-antoniem-costou-o-pristim-unijnim-rozpoctu-228515/.

[18] Andrej Babiš, dopis předsedům vlád V4, 8. září 2026, zveřejněný 10. září 2026, příloha, body 1–3. Dopis již požaduje podporu přeshraničních konsorcií, malých a středních podniků i příjemců ze zemí s nižší účastí; připouští také národní obálky uvnitř centrálních nástrojů. https://uv.gov.cz/assets/media-centrum/aktualne/Dopis_V4_MFF_ceska_verze.pdf.

[19] Vláda ČR, „Evropská rada jednala o vysokých cenách energií, budoucím víceletém rozpočtu EU i obchodních vztazích s Čínou", 16. října 2026. https://uv.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/evropska-rada-jednala-o-vysokych-cenach-energii--budoucim-viceletem-rozpoctu-eu-i-obchodnich-vztazich-s-cinou-229435/.

[20] ČTK, „Babiš: Lídři se na rozpočtu EU dohodnou nejspíš až v únoru či březnu", České noviny, 16. října 2026. Zpráva zachycuje rozdíl mezi obecným odmítavým vyjádřením z 15. října a následným rozlišením jednotlivých zdrojů. https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/babis-lidri-se-na-rozpoctu-eu-dohodnou-nejspis-az-v-unoru-ci-breznu/2888740.

[21] Vláda ČR, zpráva z Evropské rady, 16. října 2026, k účasti 17 států v koalici Přátelé koheze; Přátelé koheze, společné prohlášení, dokument Rady 9146/26 ADD 1, 27. května 2026, s. 3, k přístupu méně zkušených žadatelů do ECF. Závěr o účelném využití českého politického kapitálu je hodnocením autora, nikoli zárukou výsledku kohezního vyjednávání. https://uv.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/evropska-rada-jednala-o-vysokych-cenach-energii--budoucim-viceletem-rozpoctu-eu-i-obchodnich-vztazich-s-cinou-229435/. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9146-2026-ADD-1/en/pdf.

přehled prostředků politiky soudržnosti podle Dohody o partnerství uvádí českou alokaci přibližně 21,1 miliardy eur.[22]

Tabulka č. 2: České příjmy a odvody vůči rozpočtu EU

Ukazatel za rok 2025	Mld. Kč
Příjmy z rozpočtu EU bez NGEU	99,6
Odvody do rozpočtu EU	68,4
Čistá pozice bez NGEU	31,1
Příjmy z NGEU	46,8
Čistá pozice včetně NGEU	77,9

Zdroj: říjnový kompromis, příloha, s. 51; vlastní výpočet rozdílů a procent z nezaokrouhlených částek. Údaje v běžných cenách. Součet zaokrouhlených řádků se může lišit od celku. Návrh irského předsednictví dosud nebyl schválen.[23]

3.1 Co chránit v národních alokacích

Dlouhodobě zajištěné národní financování potřebují zejména infrastruktura, vzdělávání a regionální služby. Jejich přínosy často nelze převést na krátkodobý komerční výnos nebo posoudit v soutěži jednotlivých firem. Omezení grantů by proto v některých případech vyžadovalo náhradu z českého rozpočtu; jinde by vedlo k odkladu investic. Nejhůře by na něj doplatily regiony, které vlastní prostředky nemají.

Základ pro výběr priorit už vláda má. Ministerstvo pro místní rozvoj v srpnu představilo výchozí priority pro přípravu českého NRPP: dopravu, energetiku, zdravotnictví, výzkum, inovace, digitalizaci, bydlení a vzdělávání. Podporu chce soustředit na menší počet oblastí a tam, kde to odpovídá ekonomice projektu, více využívat úvěry, záruky a další návratné finanční nástroje. Zemědělství ve zveřejněném výčtu hlavních priorit uvedeno není, přesto má být součástí společného plánu. Výčet tedy nelze číst jako úplný seznam budoucích výdajů.[24]

Národní a evropské financování se přitom musí doplňovat. Například český průmyslový podnik, který chce elektrifikovat výrobu, potřebuje vedle podpory nové technologie také dostatečné připojení k síti, vyškolený personál a včasné povolení. Zářijová analýza E3G podobně upozorňuje, že průmyslová obnova závisí na regionálních institucích a dovednostech stejně jako na centrálně řízených investicích.[25]

Vláda by proto měla posuzovat navazující investice společně. Zachovat dotaci na novou výrobní technologii a současně omezit rozvoj sítě, bez níž ji podnik nezapojí, může znehodnotit obě rozhodnutí. Obdobně se podpora inovací mine účinkem, pokud firmy nenajdou pracovníky schopné technologii zavést. Energetické úspory a sítě přitom mohou snížit citlivost průmyslu na ceny energií.

[22] Ministerstvo financí ČR, „Čistá pozice vůči EU dosáhla za rok 2025 výše 77,9 mld. Kč", 2026; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, „Programové období 2021–2027", Dotace EU, přístup 29. října 2026. Uvedených 21,1 miliardy eur je součet fondů v přehledu Dohody o partnerství, nikoli všech příjmů ČR z EU.
https://mf.gov.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2026/cista-pozice-vuci-eu-dosahla-za-rok-2025-62735.
https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2021-2027.

[23] Rada EU, Negotiating Box, ST 13922/26, 10. října 2026, příloha, s. 51.
https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13922-2026-INIT/en/pdf.

[24] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, „Česko nastavilo priority pro evropské fondy 2028+", 24. srpna 2026.
https://mmr.gov.cz/cs/ostatni/web/novinky/cesko-nastavilo-priority-pro-evropske-fondy-2028.

[25] E3G, „Europe's industrial renewal needs local and regional foundations", 14. září 2026. Příklad elektrifikace podniku je ilustrací autora, nikoli popisem konkrétního schváleného projektu.
https://www.e3g.org/publications/europe-s-industrial-renewal-needs-local-and-regional-foundations/.

3.2 ECF jako priorita pro český průmysl

ECF má podporovat cestu od výzkumu přes zavádění technologií až k výrobě. Mezi jeho navržené oblasti patří transformace na čistou ekonomiku, průmyslová dekarbonizace a digitální technologie. [26] Pro Česko doporučujeme soustředit pozornost na čisté technologie a polovodiče, kde může rozvíjet průmysl s vyšší přidanou hodnotou. U polovodičů lze navázat na národní strategii schválenou v roce 2024, která počítá s rozvojem českých dodavatelů a jejich zapojením do evropských i světových výrobních řetězců.[27]

Například firma vyvíjející výkonovou elektroniku nebo zařízení pro elektrifikaci průmyslu může potřebovat zahraniční výzkumné partnery, ověření technologie a financování prvního výrobního nasazení. ECF pro ni může propojit etapy, které samotná regionální podpora nepokryje. Jde o ilustraci typu investice, jejíž dostupnost by Česko mělo vyjednat. Rozhodující přitom není jen možnost podat žádost: menší firma musí zvládnout její přípravu, najít partnery a zajistit spolufinancování.

Z evropského financování může mít Česko prospěch i tehdy, když hlavní příjemce sídlí v jiné zemi. Českému dodavateli může pomoci nová technologie u odběratele nebo přeshraniční infrastruktura. Pokud by po omezení společných programů převzaly hlavní roli národní dotace, více by záleželo na finančních možnostech státu, v němž firma působí. Při hodnocení dohody proto vedle českých příjmů sledujme i tyto vazby.

Velký fond ovšem nemusí znamenat dobrou podporu. Pokud prostředky získají především etablovaná konsorcia nebo komerční projekty, které by vznikly i bez dotace, menší a lépe zaměřený program může přinést více. Česko by mělo hájit výzkum, sdílenou infrastrukturu a zavádění technologií tam, kde společné financování překonává skutečnou překážku. Současně by mělo určit, které investice už veřejnou podporu nepotřebují.

Část nástrojů pro dostupnější účast už je v jednání. Komise navrhla projektové poradenství a síť EU for Business Network. [28] Rada v červnu přijala částečnou pozici, která zahrnuje výzvy zaměřené na malé a střední podniky, rozšíření poradenských služeb a silnější roli států při řízení fondu. Rozpočet a otázky společné pro více programů zůstávají ale stále mimo tuto dohodu [29]

Česká delegace navíc už v připomínkách z konce roku 2025 požadovala poradenství a předběžnou kontrolu návrhů pro první žadatele i dostupnost poradenství v každém členském státě.[30] Premiér má tedy na co navázat. Je třeba těmto požadavkům zajistit místo v konečné dohodě a rozpočet na jejich provedení, aby nezůstaly jen možností, kterou jednotlivé výzvy využijí podle uvážení.

V Evropském parlamentu byl v dubnu 2026 předložen návrh zprávy a následně pozměňovací návrhy. K 29. říjnu legislativní evidence stále uvádí čekání

[26] Evropská komise, „European Competitiveness Fund“, popis navrhovaných oblastí podpory, projektového poradenství a EU for Business Network, přístup 29. října 2026. https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/european-competitiveness-fund_en.

[27] Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, „Národní polovodičová strategie“, 21. října 2024; schválena vládou 10. října 2024. Výběr čistých technologií a polovodičů jako hlavní české rozpočtové priority je doporučením autora. https://mpo.gov.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/narodni-polovodicova-strategie--283783/.

[28] Evropská komise, „European Competitiveness Fund“, popis navrhovaných oblastí podpory, projektového poradenství a EU for Business Network, přístup 29. října 2026. https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/european-competitiveness-fund_en.

[29] Rada EU, „MFF 2028–2034: Council agrees its position on new and innovative fund to boost EU's competitiveness“, 16. června 2026. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/06/16/mff-2028-2034-council-agrees-its-position-on-new-and-innovative-fund-to-boost-eu-s-competitiveness/.

[30] Generální sekretariát Rady EU, připomínky členských států k návrhu ECF, WK 1523/2026 INIT, 30. ledna 2026, české návrhy k čl. 26 na s. 494 a 496. Dokument zachycuje připomínky aktualizované 19. prosince 2025; jde o návrhy české delegace, ne o přijatou úpravu. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/WK-1523-2026-INIT/en/pdf.

na rozhodnutí příslušného výboru.[31] Podmínky přístupu proto ještě nejsou konečně dohodnuty. Nařízení o ECF se přijímá řádným legislativním postupem: české veto se vztahuje k VFR, zatímco podobu fondu je nutné prosadit s partnery v radě a s Parlamentem.

Český požadavek by měl určit, co musí být žadatelům skutečně dostupné: poradenství před podáním žádosti, finanční pomoc s její přípravou a vyhledáním partnerů a přiměřeně jednoduché postupy pro menší projekty. Vláda by měla prosadit pravidelné zveřejňování počtu žádostí, jejich úspěšnosti a přidělené podpory podle zemí, velikosti žadatele a jeho předchozí účasti. Pokud budou některé skupiny dlouhodobě zaostávat kvůli překážkám v přístupu, je třeba možnost požadovat přezkum výzev a cílenou nápravu. Domácí podporu přípravy projektů a spolufinancování je třeba zajistit ještě před zahájením fondu.

Doporučujeme dát těmto podmínkám přednost před pevnými národními podíly na rozpočtu ECF. Záruka dostupného poradenství a otevřené soutěže má jiný význam než záruka dotace: projekty musí obstát kvalitou a evropským přínosem. U kvalitních projektů, na něž evropská výzva finančně nedosáhne, je třeba zachovat návaznost na národní či regionální podporu bez opakovaného dokládání stejných podkladů a dvojího financování nákladů. Český souhlas s rozpočtovým kompromisem by měl být spojen s konkrétní podobou těchto pravidel i dostatečnými prostředky pro podporované technologie.

[31] Evropský parlament, Legislativní observatoř, postup 2025/0555(COD), stav k 29. říjnu 2026: čeká na rozhodnutí výboru. Návrh zprávy zpravodajů Christiana Ehlera a Dana Nicy (PE784.506) je ze dne 20. dubna 2026; evidence obsahuje také stanoviska dalších výborů a pozměňovací návrhy. Tyto dokumenty nejsou konečnou vyjednanou podobou nařízení. https://oeil.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2025/0555(COD).

4 Vnější činnost jako český zájem

Globální Evropa v říjnovém kompromisu ztrácí 17,4 % oproti návrhu Komise, nejvíce ze všech okruhů. Zahrnuje rozvojovou spolupráci, sousedství, rozšíření i humanitární pomoc, pro kterou zůstává orientačně vyčleněno 25 miliard eur.[32] Dopad proto závisí na tom, které programy uvnitř okruhu o peníze přijdou. Už v září čtyřicet organizací v otevřeném dopise zveřejněném sítí MFF Hub varovalo, že se právě z vnější činnosti může škrtat, když se státy nedohodnou na úsporách jinde.[33]

Světová pomoc přitom prudce klesá. Podle předběžných údajů OECD se čistá oficiální rozvojová pomoc v roce 2025 meziročně snížila o 23,3 % v reálném vyjádření; Spojené státy se na celkovém propadu podílely 70 %.[34] Evropský ústup by v této situaci dále oslabil dlouhodobá partnerství v Africe, na Blízkém východě a v dalších regionech. Podpora institucí, zdravotnictví, vzdělávání a zvládání krizí vytváří důvěru potřebnou také pro diplomacii, obchod a investice. Její omezení může uvolnit prostor jiným mocnostem.

Pro Česko má tato debata také migrační rozměr. Podpora základních služeb a obživy v zemích původu i v zemích přijímajících uprchlíky může pomoci zvládat nucené vysídlení a omezit situace, kdy lidé musí pokračovat v cestě z nouze.[35] Z toho ale neplyne, že vyšší rozvojová pomoc obecně sníží migraci do Evropy; výzkum takový přímočarý vztah nepotvrzuje.[36] Českým argumentem by mělo být předcházení krizím a pomoc vysídleným lidem. Humanitární pomoc se má řídit jejich potřebami, bez podmiňování krátkodobými migračními výsledky.

Reforma humanitární činnosti EU může zlepšit koordinaci, zapojení místních organizací a dodávky pomoci. Úspory z těchto změn ale musí být nejprve doloženy, než je vlády započítají jako náhradu za nižší rozpočet.[37] Začlenění humanitární pomoci do širšího nástroje navíc vyžaduje ochranu jejího financování. Parlament požaduje, aby se orientačních 25 miliard eur stalo zaručeným minimem, doplněným prostředky na mimořádné krize.[38]

Česko by mělo tuto ochranu podpořit a požadovat vyčíslení dopadů škrtů také na rozvojovou spolupráci, klimatické financování a rozšíření. Zachování domácích alokací není dostatečným důvodem k oslabení dlouhodobých partnerství a prevence krizí. Malý členský stát tyto přínosy z vlastního rozpočtu obtížně nahradí. Kontrola účinnosti programů má pokračovat i tam, kde vláda jejich financování hájí. Ochranu těchto výdajů by měl premiér zahrnout do stejné dohody, v níž prosazuje české průmyslové priority; jinak hrozí, že se vnější činnost stane zdrojem úspor pro politicky silněji zastoupené priority.

---

[32] Rada EU, „MFF 2028–2034: Council agrees partial mandate on Global Europe“, 16. června 2026; Negotiating Box, ST 13922/26, 10. října 2026, bod 114 a příloha, s. 51. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/06/16/mff-2028-2034-council-agrees-partial-mandate-on-global-europe/. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13922-2026-INIT/en/pdf.

[33] MFF Hub, „Joint open letter to EU development ministers – Global Europe“, 28. září 2026. https://www.mffhub.org/resources/joint-open-letter-to-eu-development-ministers-global-europe.

[34] OECD, ODA projections for 2026 and the near-term, 2026, části „Policy context“ a poznámka 1. Údaj 23,3 % se týká čisté ODA; u hlavního ukazatele na bázi grantového ekvivalentu činil pokles 23,1 %. Nejde o dvě zaměnitelné statistiky. https://www.oecd.org/en/publications/oda-projections-for-2026-and-the-near-term_d7c74fa2-en/full-report.html.

[35] OECD a UNHCR, The Humanitarian–Development–Peace Nexus and Forced Displacement, 2024. https://www.oecd.org/en/publications/the-humanitarian-development-peace-nexus-and-forced-displacement_3e493170-en.html.

[36] Michael A. Clemens a Hannah M. Postel, „Deterring Emigration with Foreign Aid: An Overview of Evidence from Low-Income Countries“, Population and Development Review, 2018. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7413619/.

[37] Evropská komise a vysoká představitelka, společné sdělení k reformě humanitární činnosti EU, JOIN(2026) 25, 27. května 2026; Evropská komise, „Reforming EU humanitarian aid to meet today's global challenges“, 27. května 2026. https://commission.europa.eu/news-and-media/news/reforming-eu-humanitarian-aid-meet-todays-global-challenges-2026-05-27_en.

[38] Evropský parlament, průběžná zpráva k návrhu VFR 2028–2034, A10-0105/2026, duben 2026. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-10-2026-0105_EN.html.

5 Jaké reformy a financování může Česko nabídnout

Reformy výdajů a dohoda o příjmech mají vládě vytvořit prostor pro prosazení zvolené investiční priority. Česko by mělo určit, které změny je ochotno podpořit výměnou za financování modernizace a přístup do ECF. U každé skupiny výdajů je třeba rozlišit, kde jsou nutné granty, kde mohou pomoci úvěry či záruky a které dotace lze omezit nebo ukončit. Návrh úspor by měl uvést dotčené programy a způsob, jak se peníze uvolní.

5.1 Kde připustit změny výdajů

Prostor k úsporám je u plošných podnikových dotací, pokud by komerčně návratný projekt vznikl i bez podpory. Jinde může být vhodnější úvěr, záruka nebo kapitálový vstup podle rizika a očekávaných příjmů. Ani tyto nástroje nejsou bez nákladů: úvěry je třeba splatit, záruky mohou zatížit veřejné finance a správa něco stojí. Vhodnost náhrady grantu se proto musí posoudit u konkrétního projektu nebo vymezeného typu investic.

Granty zůstávají potřebné tam, kde přínosy získává širší společnost a příjmy projektu nestačí na splacení investice. To platí například pro vzdělávání pracovníků, části síťové infrastruktury, základní výzkum nebo humanitární pomoc. V průmyslu je mohou potřebovat první demonstrační projekty, z jejichž výsledků následně těží i další firmy. Při volbě nástroje je rozhodující, zda umožní projekt uskutečnit za podmínek, které příjemce zvládne. Objem přilákaného soukromého kapitálu zachycuje jen část přínosů.

Česko by mělo navrhnout změny také v zemědělských výdajích. Analýza Agora Agriculture, IEEP a Clingendael doporučuje zrušit minimální podíl výdajů na plošnou podporu příjmů, snížit národní spolufinancování environmentálních opatření a vyhradit pro environmentální cíle minimální podíl prostředků. Česká vláda by mohla podpořit větší důraz na ochranu půdy, vody a další veřejné přínosy spolu s podmínkami, za nichž zemědělci na opatření dosáhnou.[39]

Ochrana zemědělství tedy nemusí znamenat zachování každého způsobu rozdělování plateb. Změny musí zohlednit životaschopnost podniků a dát jim čas na přizpůsobení. Zavedené dotace by ale měly procházet stejným hodnocením jako nové programy, jinak se bude škrtat hlavně tam, kde příjemci mají slabší politické zastoupení.

Při reformách je třeba zachovat klimatické a environmentální podmínky, včetně zásady DNSH. Mají zabránit investicím, které odporují dohodnutým cílům nebo by brzy potřebovaly nákladnou náhradu. Odstranění duplicitního posuzování může projekty urychlit. Zmírnění klimatických a environmentálních požadavků pouze kvůli snazšímu vyčerpání prostředků nezaručí, že podpořené projekty budou přínosnější.

[39] Agora Agriculture, IEEP a Clingendael, Making flexibility and commonality work for more EU added value, 22. září 2026, aktualizováno 25. září 2026. https://www.agora-agriculture.org/publications/making-flexibility-and-commonality-work-for-more-eu-added-value.

5.2 Jak financování mění náklady pro Česko

Nové vlastní zdroje mohou pomoci financovat společné priority bez stejně velkého zvýšení příspěvků založených na HND. Návrh Komise s nimi ale už počítá, takže jejich očekávaný výnos nelze přičíst podruhé jako volnou rezervu. Záleží na tom, které příjmy státy schválí, kdy začnou plynout a zda umožní vyšší výdaje, nebo nahradí část národních příspěvků. Výdajové stropy se sjednávají zvlášť.[40]

Rozhodnutí o vlastních zdrojích přijímá rada podle článku 311 Smlouvy o fungování EU jednomyslně, po konzultaci Evropského parlamentu. V platnost vstupuje až po schválení všemi členskými státy podle jejich ústavních pravidel. Podpora hledání nových příjmů tedy ještě neznamená souhlas s konkrétním odvodem.[41]

Komise navrhuje příjmy ze systému emisních povolenek ETS1, CBAM, tabáku, nesebraného elektroodpadu a příspěvku velkých podniků (CORE). K tomu přidává úpravy stávajících zdrojů.[42] U ETS1 má do rozpočtu EU směřovat 30 % vymezených výnosů. Základ zahrnuje také povolenky, které státy dobrovolně převedou do Modernizačního fondu, ale nezahrnuje jeho základní příděl ani povolenky pro Inovační fond.[43] Nejnovější návrh Costy z 21. listopadu CORE vypouští a nově zavádí digitální daň: 3 % z ročního čistého obratu z online reklamy, online zprostředkování a tržišť a zpeněžování uživatelských dat u firem s obratem z digitálních činností nad 50 milionů eur v EU a nad 750 milionů eur celosvětově.[44]

Česká námitka proti převodu výnosů z ETS má konkrétní rozpočtový důvod. Nižší příspěvek podle HND, který výnosy z ETS potenciálně nahradí, může být vyvážen ztrátou příjmů, které dosud zůstávaly v Česku. Do výpočtu je proto třeba zahrnout obě částky a náklady programů, jež by přišly o financování. Výnosy českého státního rozpočtu z prodeje povolenek činily v roce 2025 přibližně 13,7 miliardy Kč. Třicet procent této částky odpovídá asi 4,1 miliardy Kč za rok, ale jde pouze o ilustraci řádu velikosti: základ navrženého odvodu je širší a budoucí výnosy závisí na ceně i počtu povolenek.[45]

Nový příjem má náklady i tehdy, když nenahrazuje dosavadní národní výnos. Podnikový příspěvek zatíží dotčené firmy, environmentální zdroje mohou dopadat na ekonomiky nerovnoměrně a jejich výnos může s poklesem znečištění klesat. Česká vláda by měla posuzovat rozdělení zátěže, stabilitu příjmů i náklady

---

[40] Evropská komise, „New own resources to match our common ambition". https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/new-own-resources-match-our-common-ambition_en.

[41] Smlouva o fungování Evropské unie, článek 311; Rada EU, „The EU's long-term budget for 2028–2034", postup schvalování vlastních zdrojů. https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/.

[42] Evropská komise, „New own resources to match our common ambition". CORE označuje Corporate Resource for Europe, navrhovaný roční paušální příspěvek velkých podniků působících na trhu EU. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/new-own-resources-match-our-common-ambition_en.

[43] Evropská komise, návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů EU, COM(2025) 574 final, 16. července 2025, bod odůvodnění 14 a čl. 2 odst. 1 písm. g). Základ odvodu zahrnuje i hodnotu povolenek převedených podle čl. 10d odst. 4 směrnice 2003/87/ES; základní příděl Modernizačního fondu je vyňat. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52025PC0574.

[44] Rada EU, „Special meeting of the European Council (26 and 27 November 2026) – Draft conclusions", ST 15692/26, a „Special meeting of the European Council (26 and 27 November 2026) – Summary table", ST 16196/26, obojí 21. listopadu 2026. Údaje v běžných cenách vycházejí ze souhrnné tabulky, s. 2; údaje ve stálých cenách roku 2025 z bodu 5 návrhu závěrů a ze stejné tabulky. Rozdíly oproti návrhu komise a procenta jsou vlastní výpočet. Návrh dosud nebyl schválen. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15692-2026-INIT/en/pdf. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16196-2026-INIT/en/pdf.

[45] Ministerstvo financí ČR, Státní závěrečný účet za rok 2025, část C – Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu, 30. dubna 2026, s. 44; vlastní ilustrativní výpočet 13,7 × 0,30 = 4,11 miliardy Kč. Jde o historický příjem státního rozpočtu, ne o prognózu odvodu v letech 2028–2034 ani o výpočet z celých prostředků Modernizačního fondu. https://mf.gov.cz/assets/attachments/2026-04-30_C-Zprava-o-vysledcich-hospodareni-statniho-rozpoctu.pdf.

výběru. Může podpořit jen část balíku, pokud s ostatními státy najde způsob, jak financovat dohodnuté výdaje.

Další možností je španělský návrh upravit harmonogram splácení NGEU v rámci dosavadního časového horizontu.[46] Costův návrh s nižšími splátkami v letech 2028–2034 již počítá: 140,4 miliardy eur ve stálých cenách roku 2025 místo 149,3 miliardy v návrhu Komise, tedy o 8,9 miliardy méně. Splácení má pokračovat do roku 2058. Česká vláda by tuto možnost měla posoudit společně s výdaji a příjmy.

[46] „Five countries want smaller growth in next EU budget, Spain offers ideas", Reuters, 18. září 2026. https://www.reuters.com/business/five-countries-want-smaller-growth-next-eu-budget-spain-offers-ideas-2026-09-18/.

Závěr

Nižší výše rozpočtu EU pro roky 2028–2034 oproti návrhu Komise je nejpravděpodobnějším výsledkem probíhajících jednání. Dodatečné příjmy mohou tlak na škrty zmírnit, jejich schválení ale zůstává nejisté. Pro Česko je rozhodující, co země získá za souhlas s výsledným kompromisem. Doporučujeme využít tuto vyjednávací váhu především pro zajištění českého přístupu k ECF a pro posílení investic do odvětví s vysokou přidanou hodnotou.

Kohezi lze hájit společně s jejími početnými zastánci a soustředit vlastní politický kapitál na podmínky, které české ekonomice otevřou nové možnosti. To vyžaduje ochotu určit i přijatelné ústupky a způsob financování, a to při zachování regionálních předpokladů modernizace a vnějších priorit EU.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace, která se věnuje výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Jako přední nezávislý zahraničně-politický think-tank AMO publikuje analýzy a poskytuje platformu pro kvalifikovanou diskuzi aktérům zahraniční, evropské a bezpečnostní politiky. Aktuální témata vysvětluje i široké veřejnosti. Jejím posláním je zkvalitňovat českou zahraniční politiku a přispívat k utváření světa, který ctí hodnoty svobody, demokracie a udržitelnosti.

www.amo.cz

info@amo.cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.facebook.com/AMO.cz

bsky.app/profile/amocz

x.com/AMO_cz

instagram.com/AMO.cz

linkedin.com/company/amocz

Viktor Jenčuš

Viktor Jenčuš je analytikem AMO klima, kde se zaměřuje na priority zelené transformace v rámci dalšího dlouhodobého rozpočtu EU. Sídlí v Bruselu, kde zároveň působí jako politický a strategický konzultant se zaměřením na obchod, energetiku a udržitelnost. Předtím působil pět měsíců jako stážista v kabinetu Evropského komisaře pro obchod.

viktor.jencus@amo.cz